

Bythynnod: Toeon o Wellt a Cherrig

Cottages: Roofs of Thatch and Stone

D12008_1035 NPRN 15641

Y Bwthyn Cymreig yw'r astudiaeth genedlaethol gyntaf i'w chyhoeddi o ddulliau toi â gwellt yng Nghymru. Gwellt oedd y defnydd toi cynharaf i gael ei ddefnyddio'n gyffredin yng Nghymru. Datblygwyd gwahanol ddulliau o doi â gwellt, cyrs neu frwyn ac ymhen amser daeth gwellt dan fygythiad oddi wrth ddefnyddiau toi eraill fel llechi cerrig, llechi, teils clai a haearn rhychiog.

The Welsh Cottage is the first nationwide study of Welsh thatching methods to be published. Thatch was the earliest roofing material in common use in Wales. Different techniques of roofing with straw, reed or rush were evolved. In time thatch came under threat from alternatives such as stone slates, slates, clay tiles and corrugated iron.

Chwith: Roedd Cerrig, Rhoscolyn, Môn, yn adfeilion pan dynnwyd y llun hwn ohono yn y 1930au. Rwyd garw iawn wedi'i roi mewn mwd oedd ei walau, a mein clo garw oedd i'r simnai.

Left: Cerrig, Rhoscolyn, Anglesey, was in ruins when this photograph was taken in the 1930s. Its walls were of very rough rubble set in mud, and the chimney has a rough schist coping.

D12008_1037 NPRN 302975

Uchod: Mat gwellt yn ddefnydd dan y to, Seamouth Cottage, Southerndown, Morgannwg, 2001.

Above: Straw mat underthatch, Seamouth Cottage, Southerndown, Glamorgan, 2001.

D12008_1040 NPRN 22565

Uchod: Rhaffau gwellt y defnydd o dan y to yn pydru yn ysgubor Croftufy, Tyddewi, Sir Benfro.

Above: Straw rope underthatch in decay at Croftufy Barn, St Davids, Pembrokeshire.

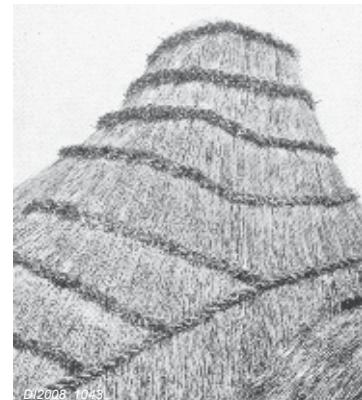
D12008_1045

D12008_1042

D12008_1044

D12008_1043

Pedwar llun o Inventory y Comisiwn Brenhinol o Sir Gaerfyrddin yn 1917 sy'n dangos typoleg cym simnai. Mae'n debyg i'r addurno â rhaffau gwellt fod yn gyfyngedig i ogledd pell y sir, a gallai'r llun (isaf, de) fod yn hawdd yn un o do yn Sir Aberteifi.

Four illustrations from the Royal Commission's Carmarthenshire Inventory of 1917, showing a typology of chimney-stacks. The decorative straw-rope treatment appears to have been confined to the extreme north of the county, and the picture (bottom right) could very well be of a Cardiganshire roof.